

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvzemši nedelje in praznike. — Inserati do 80 petit à 2— Din, do 100 vrst 2.50 Din, večji inserati petit vrsta 4— Din. Popust po dogovoru. Inseratni davek posebej. »Slovenski Narod velja letno v Jugoslaviji 240.— Din, za inozemstvo 420.— Din.

Upravnštvo: Knalova ulica št. 5, pritliče. — Telefon 2304.

Uredništvo: Knalova ulica št. 5, L nadstropje. — Telefon 2034.

Vlada se noče zavzeti za zatirane rojake pod Italijo

Dr. Pivko za zatirane Jugoslove v Italiji. — Italijanska ekspanzivnost na Balkanu se zdi naši vladi malenkostno vprašanje.

Beograd, 11. maja. Na včerajšnji popoldanski seji Narodne skupščine se je nadaljevala razprava o interpelaciji Šefov opozicije glede politike Italije na Balkanu. Govorili so poslanci gg. dr. Drljievč, dr. Pivko, Pribičević in zunanjji minister dr. Marinković.

Dr. Drljievč je v svojem govoru povedal, da je naša zunanjna politika v skladu z našo notranjo politiko in se zato ni čuditi, da doživljamo na vseh straneh neuspehe. Italija ogroža neodvisnost in svobodo balkanskih držav in bi bila zato glavna naloga naše diplomacije, da odločno nastopi proti njeni politiki in strogo čuva načelo Balkan balkanskim narodom.

Ob splošni pozornosti je nato posl. dr. Pivko govoril o položaju slovenskih narodnih manjšin v Italiji ter naglašal, da se odnošaj med Italijo in Jugoslavijo ne bodo zboljšali, dokler ne spremeni Italija svojega postopanja napram našim rojakom. Govornik obžaluje, da se naše zunanjne ministrstvo tako malo briga za interes naših rojakov pod Italijo in zahteva, da posveča vlada pri urejanju odnosov z Italijo temu problemu še prav posebno pozornost, ker so prijateljski odnosaji z Italijo brez ureditive položaja slovenske narodne manjšine v Istri, Primorju in Južnem Benečiji nemogoči.

V odgovoru na izvajanja predgovorov je zunanjji minister dr. Marinko-

vič naglašal, da bo vlada storila vse, da pride z Italijo do prijateljskega sporazuma, kar bo v obojestranskom interesu. Glede zahteve dopoldanskih govornikov, da spravi albansko vprašanje pred Društvom narodov, je zunanjji minister naglašal, da polaga Jugoslavija na Društvo narodov veliko važnost, da pa ni treba vsakega najmanjšega konflikta takoj predložiti temu najvišnjemu forumu. Jugoslavija stremi zgoli za ohranjanje v ojačanju miru in zasluži zato njena politika priznanje vseh objektivnih ljudi v Evropi.

Po kratkem osebnem pojasmilu poslance g. Pribičeviča je vladna večina odklonila predlog posl. Vilderja, ki je zahteval, naj vlada takoj ukrene vse potrebitno, da pride albansko vprašanje in v zvezi z njim italijanska ekspanzivna politika na Balkanu, ki povzroča pri vseh balkanskih državah veliko vznešenje, pred Društvo narodov ter prejela prost prehod na dnevni red.

Seja je bila ob 21. zaključena in sklicana prihodnja za v soboto ob 9. dopoldne. Na dnevnem redu jutrišnje seje so razni manjši zakonski predlogi KDK je pripravila za prihodnjo sejno nujni predlog, v katerem glede na znanji napad na poslanca Kosanoviča zahteva primerno zakonsko zaščito na rodnih poslancev, da lahko nemoteno in svobodno vrše svojo dolžnost.

Pomlad v znamenju snega, viharjev in poplav

Sneg v Istri in Nemčiji. — Silni viharji v Grčiji in Italiji. — Poplave in sneg v južnih krajin naše države.

Beograd, 11. maja. Kakor poročajo iz Peči, je reka Bistrica snoči prestopila brezove in poplavila vso okolico. V Peči je voda odnesla tri hiše, mnogo stavb pa je tako poškodovanih, da so postala za nadaljnje bivanje nesposobna. Poginilo je tudi mnogo živin. Le takojšnji pomoci vojašta je pripisovali, da škoda ni še večja. Človeški žrtvi ni bilo.

Karlovac, 11. maja. Po večdnevnem deževju se je nebo včeraj zopet zjasnilo, vendar pa je temperatura zelo padla. V Gorskem Kotoru je zapadel mestoma do 10 cm debel sneg. Kupa in Korana, ki sta radi deževju zelo narastli in prestopili bregove, sta poplavili karlovaško ravan tako, da je mesto popolnoma odrezano od okolice. Tuji promet je zelo težaven in se vrši samo s čolni. Setve so večinoma uničene, ker so vse polja pokrita z debelo plastjo peska in prdeca. Prebivalstvo je zelo razburjeno, ker ni upati, da bi se moglo setve, ki so vzbujale mnogo nade, sedaj še popraviti.

Berlin, 11. maja. Včeraj je zopet zebzeljalo vse nebo včeraj zopet zjasnilo, vendar pa je temperatura zelo padla. V Gorskem Kotoru je zapadel mestoma do 10 cm debel sneg. Kupa in Korana, ki sta radi deževju zelo narastli in prestopili bregove, sta poplavili karlovaško ravan tako, da je mesto popolnoma odrezano od okolice. Tuji promet je zelo težaven in se vrši samo s čolni. Setve so večinoma uničene, ker so vse polja pokrita z debelo plastjo peska in prdeca. Prebivalstvo je zelo razburjeno, ker ni upati, da bi se moglo setve, ki so vzbujale mnogo nade, sedaj še popraviti.

Sarajevo, 11. maja. Sneg je zapadel v Sarajevu sneg, ki je sicer kmalu nato zopet skončal, vendar pa je temperatura padla od 12 stopinj nad ničelo na 2 stopinje pod ničelo. Bližnje gore je danes zjutraj pokrival precej debel sneg. Sneg je zapadel tudi v vzhodni Bosni, kjer so ponekod prekinjene telefonske zveze.

Sušak, 11. maja. Na istrskem pogorju je včeraj zapadel sneg. Zlasti Učka gora in Risnjak sta pokrita z debelo snežno odeljo, kar je v tem času pač redek pojav. Temperatura je zelo padla.

Zatisje v Beogradu

Beograd, 11. maja. Ker se vrši prihodnja seja Narodne skupščine šele že včeraj, je nastopal danes v političnem življenju zopet kratek odmor. V Narodni skupščini ni bilo zabeležiti važejših dogodkov. Dopoldne ob 10 do 12 je imel sejno finančni odbor, ki je razpravljal o zakonskem predlogu poslanca SDS dr. Demetroviča glede ukinitev dohodnine v prečanskih krajih. Debata se popoldne nadaljuje. Popoldne bo zasedal tudi sekcija zakonodajnega odbora. Ob 10. se je sestal v vladnem predsedstvu ministrski svet, ki pa razpravlja po začetku poenih ministrov zgoraj o resorhnikih zadevah.

EKSPERTA ZA LONDONSKA POGAJANJA

Beograd, 11. maja. Danes sta odpotovala v London kot pomožna eksperta finančnega ministra pri pogajanjih za najelitev inozemskega posojila pomočnik prometnega ministra Ognjan Kužmanović in načelnik delnika finančnega ministra dr. Milorad Gjorgjević.

Šestanek čsl. senata

Praga, 11. maja h. V torek 22. maja se sestane senat k prvi seji. Glavna točka dnevnega reda bo razprava zakona o starih penzionistih. Dan sestanka zbornice še ni določen.

Pretresljiva tragedija v vojašnici vojv Mišića

Podnarednik Vukičević je včeraj popoldne v hipu duševne zmedenosti in razdraženosti ustrelil poročnika Vujičića, redova Franca Trampuža in sebe. — Obdukcija trupel in pogreb žrtev.

Ljubljana, 11. maja.

V vojašnici vojvoda Mišića se je včeraj popoldne odigrala strahovita tragedija, ki je zahtevala tri človeške žrtve. Ustreljen je bil mlad častnik, ki je padel kot žrtev osvete, druga krogla je zadela mladega vojaka Slovenca, ki je padel kot nedolžna žrtev, a tretja žrtev te tragedije, edinstvene v ljubljanski kroniki, je bil sin Črne gore, ki si je po groznom činu sam pognal kroglo v glavo. O grozni tragediji, o kateri se je včeraj popoldne bliskoma raznesla vest po mestu, zlasti v vojaških krogih, smo izvedeli sledete podrobnosti:

Pr. 52 polku je služil mladi poročnik Radoslav Vujičić, doma iz osrčja juganske Šumadije, iz Arangjelova. Pri istem polku je služil kot podnarednik tudi Črnogorec Sime Vukčević. Sime je bil pravi sin svojega naroda; ponosen v svojeglav. Z njim so imeli pri vojakih večkrat hude preglevice, ker je bil nediscipliniran in je včasi celo odrékal pokorščino. Njegovi predstojniki so mu pa vedno prizanašali, ker je bil tudi znano, da je imel Sime nevarno spolno bolezno, ki si jo je sicer izlečil, vendar je pa zapustila sledove, ki so se kazali v njegovih bujnih razdražljivih naturi. Zato so imeli njegovi predstojniki z njim potpljenje, kar pa je Črnogorec spremno izkorisčal. Zagrešil je več čakcesov in ker je kršil disciplino, je bil pred dnevi obsojen z divizionarjem generalom Nedimčičem na večdnevni privrto. Sime je na videz sicer klonil toda udal se ni. Včeraj jo je kar na lepem pobrisal iz vojašnice. Kolovratil je nekaj časa po mestu, nato pa ga je prijela patrulja in ga prignala nazaj v vojašnico. Sime je moral nato k rapportu.

USODNO ZASLISANJE.

Bilo je okoli 16.30, ko se je Sime pojavil v pisarni svojega komandirja, poročnika Radoslava Vujičića. Tu je bil temeljito zaslišan in ko je zapustil pisarno, je gledal vse divje okoli sebe, obrvi so se mu namršile, čelo nagubančilo. Videti je bilo, da se v njem kuha divja jeza. In ta jeza je prislo do izbruha. Kmalu se je Sime zopet pojavil v pisarni. Napravil je vtiš popolnoma abnormalnega človeka. Stopil je v pisarno svojega komandirja in kmalu je pošilj strel. Poročnik Vujičić se je mrtev zgrudi na tla. Sime se je nato naglo okretil in zbežal po hodniku naprej. Na stopnicah je opazil poročnika Celarja, ki je bil baš namenten v pisarni oficirske zadruge. Ne da bi mnogo pomislil, je naperil naško in sprožil. Krogla je pa zgrešila cilj in zadebla stopnico. Poročnik Celar je opazil pretečo nevarnosti in je hotel zbežati. V naglici pa je padel po stopnicam. To je bila njegova srča, kajti morilec je mislil, da ga je ubil.

Podvijani Vukčević je nato zbežal po hodniku in se skočil malo okence popel na podstrešje in od tu na streho. Vrhu strehe se je zasidral in od tu začel obstreljevati štab polka. Prva krogla je udarila skozi okno in obstala v adjutantovih sob. drugi strel, ki je šel skozi okno na hodniku, pa je zahteval svojo žrtev. Nedolžna žrtev Sime je pa skotila v blato. Bil je mrtev že čez par minut. Blaznež na strehi se je nato začel glasno krohotati vojakom na dvorišču, ki so bežali, boječ se, da bo zopet streljal Sime, in pa z gromkim glasom in smeje zaklical:

Nemoite bežati, neču pucati!

V naslednjem hipu je naperil puško sebi na senco, se enkrat je počilo in nesrečne si je sam končal življenje. Strel mu je raznesel vso glavo, možgani in kri so brizgali naokoli truplu se je pa skotilo niz dol in obležalo na žlebovno.

Vse to se je odigralo v nekaj trenutkih in vojaštvu je bilo sprva konsternirano, da sploh ni vedelo, za kaj gre. Šele ko se je odigral grozni prizor na strehi, se je vojašnica zavedala, da se je pripetelo nekaj groznejšega. V vojašnici je v prvem hipu nastala splošna panika, čim so bile da zname podrobnosti groznejše tragedije, je pa zavala do splošno sočutje z nesrečnimi žrtvami.

Kakov smo že omenili, je bil poročnik Radoslav Vujičić Šumadijec. Bil je vesten in konciščen častnik, spoščovan tako pri vojaštvu, kakor tudi pri častnikih in svojih predstojnikih. Trampuž, ki je padel kot nedolžna žrtev, je bil doma iz Črnuč.

Trupla nesrečnih žrtev in samomorilca Vukčevića so bila prepeljana v garnizijsko bolnico, kjer so ih položili na mitravški oder.

OBDUKCIJA TRUPEL.

Danes zjutraj je prispeval vojaško zdravniška komisija, ki je obducirala vse tri trupla. Komisija so tvorili vojaški sanitetski šef dr. Justin, in redovni - dijaki dr.

Anketa Zveze stavbnih zadrug

Včeraj popoldne se je vršila v posvetovalni mestnega magistrata v Ljubljani anketa Zveze stavbnih zadrug o gradbeni akciji občin, oblasti in zadrug. Predsednik Zveze g. Anton Kristan je najprej poročal o pospeševanju stavbe delavnosti v drugih državah, zlasti v Nemčiji, Švicariji, Avstriji itd., kjer se opaža najožje sodelovanje treh faktorjev: države, občin in stavbnih zadrug. Povsed se pospešuje stavbozadržništvo.

Pri nas je država v tem pogledu storila zelo svoječasno od ministra za socialno-politično Mijočića odobren 4% kredit v višini 2 milijonov Din, kar je njegov naslednik minister dr. Gosar ukinil. Oblastni odbor ljubljanske občine je nedavno ustanovil zavod za gradbo malih stanovanj, kateremu je dotiral za 1928 1 milijon Din. Na neki anketi, ki je sklical fin. ref. g. ljublj. oblasti g. Jarc, pa je bilo sklenjeno, da bo oblastni odbor pri pospeševanju gradbene delavnosti iz tega zaklada sodeloval samo s 4 zadrugami. Zveza stavbnih zadrug je popolnoma prezrl tako, da je ostalih zadrugam pot za nadaljnje enomogočena.

Ljubljanska občina je za odpravo stanovanjske bude že prece storiila. Iz tekočih dohodkov in posojil je doslej zgradila 265 stanovanj, na račun obligacijskega posojila pa 38 zasilnih stanovanj, 14 zasilnih hiš na Koleziji s 56 stanovanj, stanovanjska hiša na Poljanski cesti pa se še gradi. Stavne zadruge so doslej zgradile 271 stanovanj. Pokojniški zavod po 340 stanovanj. Skupno je bilo doslej v Ljubljani investirano v držadno stanovanj 62 milijonov Din.

Toda potreba po stanovanjih je še vedno velika. Na torkovi sej se občinski svet sklenil, da bo dala garancijo za gradbo malih stanovanjskih hiš posameznikom do 70% stavbne vrednosti in do skupne višine 5 milijonov Din. Ta sklep občine je sicer pozdravljen, toda izgleda, da bodo stavne zadruge zoper potisnjene v stran. Zadruzniki, ki so že pred leti imeli pogum graditi lastne hiše, bodo morali sedaj gledati, kako daje sedaj občina velike ugodnosti (10-letno oprostitev od občinskih dokladov) onim, ki hočajo graditi. Govornik je izrazil upanje, da se bo našla pot za olajšanje bremen onim, ki so orali ledino. Vsakokor pa morajo oni faktorji, ki so poklicani pospeševati gradbeno delavnost, to je oblasti in občina, v prvi vrsti sodelovati s stavnim zadržništvo, kakor je to v drugih državah, in z garancijami za stavne kredite omogočiti nadaljnje koristno delovanje teh zadrug.

V debatu je med drugim posegel tudi g. dr. Puntar, ki je izjavil, da finančni odsek ljubljanske občine razpravlja še o širšem predlogu za pospeševanje gradbene delavnosti in za sodelovanje občine z zadrugami.

KONFERENCA O AVTORSKEM PRAVU

Rim, 9. maja. V palači zunanjega ministra se je včeraj popoldne vršila plenarna seja konference za zaščito avtorskega prava. Delo je bilo razdeljeno na pet odsekov, ki bodo razpravljalni o moralnem pravu, o radiofoniji, o kinematografiji in tehnični reprodukciji glasbenih del.

MUSSOLINI ZADOVOLJEN

Milan, 11. maja. Mussolini je sprejel italijansko delegacijo poslavcev in senatorjev, ki se je vrnila iz Madžarske. Delegacija mu je izročila zlati kip Arpadja, kot dar zdrženih madžarskih vladnih strank. Daljje mu je poročala o navdušenem sprejemu, ki ga je doživel na Madžarskem. Mussolini se je zahvalil za darilo ter je čestital delegaciji, da je svojo nalogu na Madžarskem tako uspešno izvršila.

BRAUN V MOSKVU

Berlin, 11. maja. «Vossische Zeitung» izve iz komunističnih krogov, da sta vodja komunistov Oton Braun in njegova tajnica Olga Benario, proti katerima se vodi proces, dospela v Moskvo. Oba sta še 14 dni, ko sta pobegnila iz ječe, ostala v Berlinu ter sta nato odpotovala preko Češkoslovaške in Poljske v Moskvo. Potrditev te vesti iz Moskve Še ni dospela.

Ljubljanska porota

Ljubljana, 11. maja 1928.

STREHARJEVA OBSOJENA.

V kazenski zadevi proti Micki Streharjevi iz Lahovč, je senat stavljal porotnikom v sredo popoldne dve vprašanji, in sicer glavno vprašanje, če je kriva goljulij v skupnem znesku 61.787 Din in dodatno vprašanje, če presega škoda znesek 10.000 Din. Ker svak otoženec Dragotin Strehar ne zahteva povrnitve škode in je izjavil, da se ne smatra oškodovanom, so porotniki znesek znašali za 20.000 Din in obe vprašanji glede krivide potrdili.

Micka Streharjeva je bila obsojena radi hudo delstva goljufije na 14 mesecev težke ječe.

HUDO DELSTVO POSILNE NEČISTOSTI IN OSKRUMBE TER PRESTOPEK NOŠENJA OROŽA.

Včeraj se je vršila porotna razprava proti Joži Medvedu. Otožen je rojen leta 1872 na Hribu v vrtniški župniji, je ozelenjen, vpojen ležežnicar. Otožen je sredinevelik, dokaj čvrst mož, se dobro obranjen. Razpravi je predsedoval svetnik dr. Gradič, prisednika sta bila svetnik Avsec in okr. sodnik Verbič, zapisnikar avskultant Bleiweis, državno pravništvo je zastopal drž. pravnik dr. Mastrik, otoženega je pa zagovarjal dr. Švigelj.

Predno je začela razprava, je predlagal državni pravnik izključevanje javnosti, nakar je predsednik razglasil sklep, da se javnost izključi, seveda je bila razglasitev sodbe javna.

Otoženec je vsako krivdo zanikal. Porotnikom je stavljal senat štiri vprašanja o krividi, med temi 3 glavna vprašanja. Državni pravnik je predlagal kaznovanje otoženca, dočim se je zagovarjal dr. Švigelj krepko zavezal zanj.

Porotniki so vprašanja o krividi potrdili, nakar je predsednik razglasil sodbo. Na podlagi krivoreka porotnikov je dejelno kot poroton sodišče razsodilo:

Josip Medved, roj. 8. marca 1872 na Hribu, fara Vrhniku, pristoven na Vrhniko, kateri vere, oznenjen, vpojen ležežnicar na Vrhniku, že kaznovan — je kriv, da je koncem mesece marca in začetkom mesece aprila 1927. na Vrhniku dne 14. I. 1914. rojeno Nežo Čukalo otipaval po prsih in spolovilih, tedaj deklico v starosti pod 14 let, da ugodi svoji pohoti na drug, kakor v pagrati 127., kar zakona označeni način spolno zlorabil; v času od meseca aprila 1927. do 14. I. 1928. ravnatom z ravno to deklico opetovanu izven zakona spolno združenje započel; da je posedroval do dne 7. IV. 1928. na Vrhniku brez dovoljenja velekarja župana vojaški samokres in mali browning in municijo in s tem zakrivil hudo delstvo oskrumbe, hudo delstvo posilne nečistosti, po členu 1. in 11. otožnega zakona in se obsodi na 14 mesecev težke ječe, postom, trdim ležežnicem in temnico. Medved je po razglasitvi obsode zaplakal.

UBOJ.

Stanko Kuralt je star 28 let, rojen v Zgornji Senici, po poklicu je delavec in je bil že kaznovan. Osumljen je hudo delstva uboja.

Dne 14. januarja letos so posestniki iz Svetja pri Medvodah prideljali ženini Ludvikovi Svoljsaku z nevestinega doma v Hrastiku pri Kranju bali. Isti je povabil sorodnike in vnožike na večerjo, kjer so se zabavali in plesali do petih zjutraj. Ponoči je prišlo k Svoljsaku tudi več nepovabljenih fantov z okoliških vasi na »prečo«. Ti so dobili od ženina 2 l. vina in so se zabavali v veči, dočim so bili gostje v sobi. Fantje niso bili pijani. Zjutraj po 4. uru jih je pozval starešina Janez Knific, naj zaključijo veselje in odidejo. Odšli so brez ugovora v skupinah domov.

Ko je napravila druga skupina, v kateri je bil posestnik sin Lojze Krizaj iz Zgornje Senice, kakih 100 korakov od Svoljsakevoga doma, se je ustavil v zadnji grčuti Stanko Kuralt in zavpič »aufs«. Odzval se en fant iz prve skupine s klicem »aufs«. Ko je Krizaj začul obdolženec krik »aufs«, je dejal svojim spremljevalec: »Počakajmo na Stankov in se ustavil. Pridružil se je najprvo Janez Krizaj, potem jih je pa dočitelj tudi obdolženec, ki je nagovoril Alojza Krizaja in ostale tri fante: »No, pr mej duš, ki se tisti hudič. Nato je skočil h Krizaj in ga sunil z odprtim žepnim nožem na vso moč v prsa. Ta je samo še rekel: »Stanko, zakaj si tak. Stanko zakaj si me zaklaj! in padel na obraz. Oni trije so prisikočili in ga dvignili. Prosi jih je samo še, nai ga peljajo nazaj k Svoljsaku, da ga obvezijo, nato pa jel umirati. Se v tem trenutku je obdolženec znova zagrabil Krizaja in ga tresel, rekoč: »Pr mej dus, ali boš zagreč ali ne«, nato pa še enkrat potegnil nož iz žepa, ga odprl in zmanjih proti umirajočemu. Podobil je pa Franceta Peterne, ki je bil sklonjen nad umirajočim in ki se v svoji prestrašenosti tega skupina niti ne spominjan, kakor pravoli.

Priča Lojze Porenta, ki se dogodila najbolj spominjana, je prestrašen izpustil ranjencev in stekel k Svoljsakovim povedat, kaj se je zgodilo. Ko sta dospelata Ludvik Svoljsak in Janez Knific, je ležal Krizaj že mrtev, fantje so pa med tem ugotovili, da je dobil kraj leve prsne bradvice vhudljivo v prsa.

Razpravi je predsedoval višji svetnik dr. Kaiser, votanta sta bila svetnik Lajovic in sodnik dr. Petelin, zapisnikar avskultant Goslar. Državno pravništvo je zastopal Lavrenčak, a otoženca je zagovarjal odvetnik dr. Filan.

Otožen je bolj majhen, suhljat fant, običen v lepo modro obliko. Med čitanjem otožnice je postal nekemu porotniku slabo. Zato je prostovoljno pristopil 13. porotnik, sedec med publiko in bil posebej zaposlen.

Na steni je visel krasno izdelan načrt kraja, kjer se je dejanje izvrsilo. Načrt je napravil Janez Selan, ki je bil včeraj opravljen radi ponarejanja denarja.

IZ ZAGOVORA OTOŽENCA.

Ali si čutite krivega? Po vesti govorjeno — ne! Ali je bilo usodnega večera mnogo gostov na svatbi? Precej, ranjki Krizaj je še z menoj govoril. Plesali smo in peljali. Koliko je bilo fantov na preči?

Najmanj 15 nas je bilo.

Koliko časa ste bili tam?

— Kake štiri ure.
— Potem ste pa že precej vina popili?
— O to pa, to, pijan sem bil in če sem pijan, se ničesar ne zavedam. Že če pol litra vina izpijem, mi paš spomin.

— Cemu pijete?
— I, i, ker druge vidim.
Takrat ste ga pa več?

— Menda ja, pa še precej več.

— Torej zjutraj okoli 4. ure ste šli domov?

— Da.

— S kom ste šli?

— Ne vem, če sem sploh s kom šel.

— Pa potem?

— Čut sem vpitje: »Stanko, Stanko, pojdi pomagat. Polenčevemu je slab«. Skočil sem k fantom in trije fantje so klicali Križaj: »Lojze, Lojzel«. Sel sem po vodo, ker mu je bilo slablo. Naenkrat je izdihnil. Odspeli so mu fantje suknjic in našli rano. Nihče ni vedel, kdo ga je. Mene ni nihče dolžil, spočetka so dolžili Lojzeta Porento. Prisli so orožniki, šli smo v Svoljsakov hišo. Sedel sem k peči, France Peterpel pa kraj mene. Slednjega sem še vprašal, kdo je Lojzeta, pa je rekel, da ne ve. Porenta je pa mene pokazal, česa da sem jaz Lojzeta.

— Ali so dobili orožniki pri vas nož?

— Ne.

— Saj ste ga imeli še čez dan in tovarni pri sebi?

— Nisem se vsega spomnil. Okrvavljeni nož sem spoznal pri orožnikih, da je bil moj.

— Orožniki ste rekli: »Res sem ga sunil, pa ne vem zakaj, kam in kako?«

— Tega nisem nikoli rekel, čeprav mi je on prigovarjal.

— Ali ste vi zavpili »aufs«?

— Ne, nisem.

— Pa pravijo fantje, da ste tja prišli in ste Lojzeta kar z nožem.

— Tega se ne spominjam.

— Priče so izpovedale za otoženca večino.

Razprava je bila ob 14. prekinjena in se nadaljuje ob 16.

Švicarski glas o naših pevcih

«Neue Zürcher Zeitung» je priobčila h koncertnem nastopu mariborske «Glasbene Matice» sledenje poročilo:

«Pevske turneje dandanes niso več samo posebnost moških zborov nemškega jezika. Mešani zbori, zlasti slovenskega plemeva, prirejajo danes bistveno državno izlete. Da odločuje pri tem nekolič tudi politična propaganda, goston ne smemo zameriti; saj dobiček v folklorističnem pogledu za zapad ni majhen. Šele po takšnih umetniških počitovanjih smo spoznali pri nas tudi ljudska umetnost in muzikalno kulturo podonavške dežele, o kateri smo pred vovojo prav malo vedeli, o današnji Jugoslaviji. Okoli 1. 1918. so nam prinesli jugoslovanski umetniki prve vte, potem je prišel 1. 1925. brezprimenski mešani zbor »Kolo« iz Zagreba in je vzbujal začudenje, ne samo radi svoje izborne umetnosti v izvajaju zborovskega petja a capella, temveč tudi radi modernosti podanih skladb in obdelave narodnih pesmi. Sedaj mu je sledil 4. maja iz kakšnih 60. dan in gospodov sestavljeni mešani zbor »Glasbene Matice« iz severnejšega ob avstrijski meji ležečega Maribora. Za zagrebom ga se ne smemo primerjati, na isto visoko stopnjo pevske umetnosti se še ni povzpel, tudi ne razpolaga z isto čistoto: jo v glasovni izpeljavi in z isto gotovostjo in intonacijo. Vendar si je zagotovil s svojimi izvajanjami veliko zanimanje in smo ga občutili kot tipičnega zastopnika pevske umetnosti njegovega ljudstva. V splošnem je bil usmerjen po svojem programu v podobno smer kakor zagrebški zbor. Dve izmed najboljših skladb — »Jadovanka Dalmatinca Gotovca in »Kozarja« Srba Mokranja — smo slišali tudi od Mariborčanov. Poleg njiju so stale seveda tudi skladbe kakor »Sem se rajovit ženit«, »Kukavica« in uvodna »Ave Marija« s sopranskim solom, ki so izdajali le preveč čistim Koroske in njenega salonskega glasbenega zastopnika Thomasa Koschata.

S pristnosti pesmi se ni dvignil samo učinek podajanja, temveč tudi umetnost zobra v obvladovanju ritmičnih in zlasti harmonskih težkoč pesmi, ki so kazale često podobno zamotanost zborovnega stavka in harmonije podajanja kakor pri zboru »Kola«. Najboljše skladbe, ki bi že same upravičile seznanjenje s stremljivim zborom, so bile trpka bolgarska »Mari mom« s svojimi kanonskimi posnemanji: veličastno slikovita balada »Marija in brodar« Slovence Adamiča; rajalno, virtuozen zapeto »Smješno čudo« Dalmatinca Gotovca; že imenovana, premagajoča »Jadovanka za letom«, isto tako Gotovčeva; po tehniki »Smješnemu čudu« sorodni zbor »Ergen ajado« Hristova in dražestna pesem »Kozar«. Tu smo poslušali zvoka čudovite izraznosti, neobičajne melodije, harmonične in ritmične svojevrestnosti, tu se je stopnjevalo znanje pod izbornim vodstvom Josipa Hladeča Bohinjskega, stojecga zborja do virtuozenosti in je napravilo marsikatnega poznavalca naše narodne pesmi nekoliko malodruženega.

Zboru »Kola« iz Zagreba in »Glasbeni Matice« iz Maribora se moramo zahvaliti za globoke vpoglede vše neizčrpano muzikalno silo kulturno v višino stremec mlade državne tvorbe. Spomin na nje darove se v narodni glasbi zapada ne bo dal zlahka zbrisati.

— Ali si čutite krivega?
— Po vesti govorjeno — ne!
— Ali je bilo usodnega večera mnogo gostov na svatbi?

— Precej, ranjki Krizaj je še z menoj govoril. Plesali smo in peljali.

— Koliko je bilo fantov na preči?

— Najmanj 15 nas je bilo.

— Koliko časa ste bili tam?

Prosjeta

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani.

Drama: Začetek ob 20.

11. maja, petek: Roka pravice. Red D.

12. maja, sobota: Kriza. Igra Delavski oder Svojde. Izv.

13. maja, nedelja: ob 15. Akademija društva »Skrb za mladino«. Izv. — Ob 20 Herman Celjski. Izv.

14. maja, pondelek: Roka pravice. Red C.

Oper: Začetek ob pol 20.

11. maja, petek: Madame Butterfly. Gostuje ga Zinka Vilfan-Kunc. Znizane cene. Izv.

12. maja, sobota: Materinski dan.

13. maja, nedelja: ob 15. Trubadur. Gostuje ga Zinka Vilfan-Kunc. Ljudska predstava pri znizanih cenah. Izv.

Triglavsko komedija »Roka pravice« uprizori v petek, 11. maja za abonente reda D.

SENTJAKOBSKI GLEDALISKI ODER V LJUBLJANI.

V soboto, 12. maja: »Pred poroko«. V pred bolgarskim ponesrečenjem.

V nedeljo, 13. maja: »Pred poroko«.

Dobrodeleni koncert

Krajenvi Rdeči križ je priredil včeraj v Unionu dobrodeleni koncert, katerega čisti dohodek je namenjen v pomoč do potresu poškodovanim Bolkarom. Ubam, da je koncert vrgel edino vsto, saj je bila dvorana malodane do zadnjega mesta razprodana. Pri koncertu je sodelovalo pomnožno operni orkester pod vodstvom g. Neffata, operni pevci g. Madičeva, bolgarska opera solista z Krajev in ga Carigradska, g. operni pevec Betetto ter pevski zbor Glasbene Matice pod vodstvom ravnatelja g. Hubada.

Program je bil zelo pisan, da še preveč pisan. To pa je pač pri vseh koncertih, ki so aranžirani na brzo roko. Operni orkester je z eno samo kratko valo pripravljen odsviral Smetanovo simfonično sliko »Višograd«, ter dva bolgarska plesa, ki jih je priredil znani prievelevec salonskih orkestralnih kosov, namenjenih po večini za vrtne koncerte, Čeh Šebek, Žal, original, bolgarski instrumentalni kompozicij naši arhivi do sedaj še nima, dasi je bolgarska tozadna literatura zelo bogata, kakor je to pokazal festival bolgarske glasbe v Pragi in kakor mi je znano z pismem bolgarskih glasbenikov kot uredniku Nove Muzeje. Dobijmo jih pa v kratkem in tedaj bomo videli vse pravljene in zelo raznolike bolgarske plesove. Tudi vodni domov vodnik v Mišljaki mosko truplo, ter dva bolgarska plesa, ki jih je pripravil v znamenito nastopivšo operno tevko sofijske državne opere g. Carigradske. Ta pa je vse vzdolj v popolnoma izkazeno. Takoj se je sumilo, da bi to mogel biti izginuli Lalovič. Poklicali so sosedje, ki so v truplu po oblike spoznali Laloviča. Orožniki sedaj preiskujejo, ali gre za nesrečo ali za samomor, ali pa morda tudi za zločin.

G. W. Appelton

Skrivnost stare vojvodinje

Rozman

— Zelo prijazni ste. In vaš obraz je tako lepo, da se ga kar ne morem nagnedati. Tudi doktor je prijažen in plemenit mož. Ne moreta si misliti, kako sem vesela, vajinega prihoda. Ali veste, da je Vittorio ubil njegovega očeta?

— Da, vem;

— Ali vam je doktor povedal, kako kruto so ravnali z menoj? Doktor, ali se spominjate, kako je bilo na Pontifex Square? To je sramota, draga moja, oh, to je ostudno. Te surovine so me ugrabilo in odpeljale v nočni srajci. Nekoli ne bom pozabila te strašne noči.

Umočnila je in pripomnila zmagovalno:

— Toda Vittorio klub vsemu prizadavanju in podlosti ni zmagal. Sicer pa ne vem, kajti vse je odvisno od vas, dragi doktor. Ali je to, kar sem vam dala, še na varnem?

— Da, hvala bogu, dobro je spravljeno. Napenjali so vse sile, da mi iztrajajo važne listine, kose, ki so zvedeli, da ste jih izročili meni. Lopovi so jih iskali celo v mojem stanovanju. Šli so tako da leč, da so podkupili mojega sluge in ga poslali v banko. Češ da ga pošiljam jaz, da bi mu izročili listine.

— Hvala bogu, da se jih niso polastili. Malo je manjkal, da niso zlomili mojega upora, in prepričana sem, da bi vojvoda še večkrat poskusil svojo srečo, da niste prispevali v Rim. Zdaj je mojega trpljenja konec. Zdaj me ni več strah.

A vi, draga moja, me tudi ne zapustite, kaj ne, je pripomnila in se ozrla na vojvodinjo. Ko je slednja prikimala, je starka nadaljevala:

— Strežnica, gospodična Hyde, je zelo lepo ravnala z menoj. Seveda mi vedela, kaj se je zgodilo. Bilo ji je rečeno, da se mi meša. Ničesar ji ne morem očitati. Toda vi, draga Marija, lahko nastopite proti Vittoriju in zahtevate svoje pravice. Saj ste vdova njegovega brata. Kakor jaz, ste tudi vi nekoč vladali v tej palači. Dokler ste vi tu, se mi ni treba batiti. Upam, da me ne zapustite.

— Ne, niti za hip, dokler boste pod to strelio, — je dejala vojvodinja Marija. Takoj poslišil slugo v hotel in načrtni komornici, naj prinese sem vse potrebno, sama pa ostanem tu, dokler si toliko ne opomorete, da boš mogli odpovljati.

— Ohi, saj sem že zdrava, — je vzkljiknila stará dama vsa srečna. Tako jih vstanem in se obleceni, draga moja, da odidem z vami iz palače. Opirača se bom na doktorjevo ramo, ko pojdem po stopnicami. Ne bojte se, saj še nisem tako slaba. Čim prej zapustim to strašno palačo, tem bolje bo. Strežnica, pomagajte mi, da vstanem in se oblecem. Takoj — takoj — ah!

Vzkljiknila je, omahnila na blazine in se prijela krčevito za prsa.

— Bože moj, sem vzkljiknil, ko sem jo na hitro roko preiskal. Kap jo je za-

dela. Preveč se je razburila. Prinesite hitro alkohola, strežnica. Storite, kar morete, da ne umrije, dokler se ne vrneš.

Kolika sreča, vojvodinja, da vas kačja še čaka na dvorišču.

Hitel sem po stopnicah na dvorišču,

skočil v kočijo in naročil kočijazu, naj me hitro odpelje v angleško lekarno na Piazza Spagna.

XXIX.

V lekarni sem hitro povedal, kdo sem, in prosil lekarnarja, naj pošije čim prej dobrega zdravnika v Palazzo Frangipani. Za prvo silo sem vzel s seboj nytroglicerinove tablete in digitalisovo tinkturo.

Temi lekarstvi sem skočil v kočijo, in konji so menda slutili, da gre za življenje in smrt, kajti v divjem galopu so se vračali palači. Vojvodinja je bila še živa. Toda opazil sem, da je njen stanje zelo kritično. Dal sem ji v vodi raztopljeno tableto. Nato smo sedili vsi trije k njeni postelji in čakali, kaj bo.

Cez 10 minut je strašna bledica izginila z njenega obraza, ki je dobil zot normalno barvo. Potipal sem žilo in ugotovil, da je kriza minila in da je vojvodinja vsaj nekaj časa izven nevarnosti. Ozrl sem se na mlado vojvodinjo in položil prst na ustva, češ da moramo še nekaj časa molčati.

Stará vojvodinja je bila zdaj rešena silnih bolečin in nekaj časa je ležala z zatisnjeniimi očmi. Nato je odprla oči in njen pogled je blodil po sobi. In zopet je glava omahnila na blazine. Opazil sem, da se je nasmehnila.

Darujte za spomenik kralja Petra Osloboditelja!

Barvasti batist in svila za damsko perilo

A. & E. Skaberne Ljubljana

Janez Selan, ponarejalec denarja, oproščen

Senzacija ljubljanske porote. — Talentirani, simpatični samuk, ki je postal žrtev Peskovih finančnih mahinacij, je bil oproščen. — Javnost je sprejela oprostitev z zadovoljstvom

Ljubljana, 10. maja 1928.

Na porotni klopi sedi 25letni Janez Selan, rojen v Savljah, pristoven v Suhačolju pri Komendi, oženjen posnetnik v Suhačolju, ki do sedaj še ni bil kaznovan. Obdolžen je ponarejevanju javnih kreditnih papirjev po § 106. kazenskega zakona.

Selan je zelo spretnej risar. Menda je to moža zapeljal, da je začetkom letosnjega leta začel premišljevati, kako bi izkoristil svojo nadarjenost in sposobnost. Spomnil se je na ponarejanje bankovcev po 100 dinarjev. V to svrhu si je omislil letos januarja verigraf sistema opograf za 1000 Din. vstoje množino raznih barv, 300 listov verografa, bele barve. Obdolženec se je doma vadił v razmnoževanju mnogobarnih listov, tudi je pogosto zahajal v trdki The Rex, kjer je svoj verograf kupil in se tam uril v razmnoževanje. Nekoč je celo prinesel verograf v nabrbniku v trdki v Ljubljano, si pustil teoretično razložiti način razmnoževanja in je v navzočnosti osoba praktično preizkusil svoj verograf in razmnožil nek reklamni napis. Selan je najprej naril 100dinarski bankovec po pristojnem bankovcu novejše izdaje ter ga s posmočjo verografa litografskim potom razmnožil. Za odtiskavanje je porabil kupljeni verografski papir in jo ponaredil na ta način okoli 90 komadov 100dinarskih bankovcev. Slabejsi odtise je uničil, a nekaj nad 50 komadov je pripravil, da bi jih ob ugodni prilikli spravil v promet.

Najprej je poskusil otočenec svojo srečo letos na Jožefovo. Selan je na božjo pot na Kalvarijo v Kamnik. Doma je dal ženi, ki je šla z dekolto Reče Rak tudi v Kamnik, dva falfizikata ter ji naročil, naj ju v Kamniku izmenja. Sam se je peljal s kolesom v Kamnik in vzel s seboj 6 ponarejenih stotakov. Njegova žena Katja je kupila z enim bankovcem pri prodajalki sadja Micki Simonecovi na Žalah za 10 Din ponaranč. Branjevka ni spoznala ponarejenega bankovca in je vrnila 90 Din pravega denarja. Sele zvečer, ko je prestrel svoj dnevni izkušček, sta z možem ugotovila, da 100dinarski bankovec ni pravi. Drugi bankovec je Selanova zmenjala v neki trgovini v Kamniku, kjer je kupila par ženskih nogavic za 24 dinarjev. Tudi tam so falsifikat sprejeli.

Selan je mimogrede kupil pri Mariji Aččinovi na stojnici za 8 Din slasčic, ki jih je plačal s falsifikatom. Domov grede je še enkrat kupil pri Aččinovi slasčice in znova zmenjal 100dinarski bankovec. Tretji stotak je razpečal v gostilni Franceta Jagodica, po domače »Bundra« v Kamniku, kjer je plačal pol ultra vina. France ni opazil, da je sprejel ponarejen bankovec in ga je najbrže zopet oddal drugemu gostu. Ostalih pet falsifikatov je obdolženec prinesel domov.

Ker se je obdolženec prvi poskus pošrečil, je odšel drugi dan zopet na pot z vso zalogo ponarejenih stotakov. Kakih 18 komadov je spravil v denarnico, 4 je skril v svetiljko na kolesu, 13 v cev na sedlu, 5 pa v levo kolesno krmilo. Opremljen s špecjalno kartou za ljubljansko okolico se je 20. marca odprial v doma razpečeval ponarejene bankovce. Spotoma je v neki trgovini zamenjal 100dinarski bankovec, da bi lažje manipuliral s ponarejenimi novčanicami, katere je pomešal med prave 100dinarske bankovce in vse vratil v denarnico. Okoli 10. ure je prispel v gostilni Janeza Kralja v Prelog in vprašal, če imajo

kaj slabega žganja. Ko je Marija Kraljeva rekla, da špiritočega nimajo, je Selan načel klobaso in kruh ter racun v znesku 7 Din povrnal s falsifikatom.

Manj sreča je imel obdolženec v krčmi Ane Rode v Ihanu, kjer je hotel plačati s falsifikatom četrtna litra vina in 10 cigaret.

Ceravon je bankovec lepo zložil, ki Rode tova takoj spoznal, da bankovec ni pravi in zavrnila ga. Selan se je odrezal, da je menjal na Kalvarijo v Kamnik 1000dinarski bankovec in je pri tem dobil 100dinarski falsifikat. Pri tem je kazal šop 100dinarskih bankovcev. Oglasil se je natu v trgovini Alfonza Mihelčiča v Ihanu, da bi kupil 2 zavojčka semen in steklenico črnila. Mihelčičeva pa ni imela drobiža in moral je editi brez uspeha.

Iz trgovine je odšel v gostilno Mieke Štitarjeve na Selu, občina Ihan in vprasal.

če imajo kaj za jesti. Gostilničarka mu je ponudila klobase; Selan je eno naročil.

Predno je začel jesti, je vprašal ostirko, če ima kaj drobiža in ji ponudil falsifikat. Gostilničarka ga je spoznala in rekla obdolženec, da ga bodo orožniki vzeli, ker je bankovec ponarejen, on je pa odvrnil, da ga je dobil v neki gostilni na državni cesti. Vstal je od mize, postil klobaso in odšel.

Iz Ihanu se je Selan pripeljal v Beričev, kjer je naročil v neki gostilni tri kozarce žganja, ki ga je plačal s ponarejenim bankovcem. Tudi je v neki trgovini kupil 2 ponaranči in nekaj čokolade, kar je zopet plasal s falsifikatom.

Iz Beričevega je peljal Selana pot k Mariji Devici v Polju. Vstopil je v Hudnovo trgovino in naročil zemljo, malo sumke in ponarančo. Hotel je plačati s falsifikatom, pa se je zdel prodajalka sumljiv, ker ni imel vodnega odtiska. Vrnila je obdolženec bankovec, češ da ni pravi, nakar je bil odvrnil, da ga je dobil v Litiji in ji plačal z drobižem.

Na potu v Ljubljano je prišel Selan na Studencu v gostilno Ane Grumove in hotel plačati četrtna litra vina s ponarejenim bankovcem. Gostilničarka je bankovec primerjala z drugim. Ker je imel preveč žive barve, se je zdel sumljiv, zato ga je obdolženec vrnila. On je zatrejal, da je bankovec pravi in ji ga začel naposled siliti s 50 Din. ona pa je na odkonklonila.

Tako je romal se v Moste, Vodmat, Ljubljana, Dravlje, Zapuže, Podgoro in Št. Vid, kjer ga je v trgovini Erjavec ve Vide orožnik artileri.

Zanimivi razpravi je predsedoval sodni svetnik dr. Gradnik, a obtoženca je zagovarjal dr. Fran Novak; državno pravništvo je zastopal dr. državni pravnik dr. Mastnak, vstorila sta svetnik Avsec in okr. sodnik Verbič. Dvorana je bila polna poslušalcev; spozetka so se smejavili zagovoru obtoženca. Pologoma so pa ljudje postajali resnejši in vedno v večjim zanimanjem zasedovali razpravo in se ozirali na obtoženca, na gesnjalko, simpatičnega moža polnega resnega znanja.

Mirno je sedel Selan pred sodniki, le včasi mu je roka zadrljela, kadar je govoril in v hipni ekstazi je dvignil svoje desnočno hodočiščo, ki pa se ni na nos — v ljubljansko okolico. Povedal je tudi, da se svoje duševne depresije ni mogel več ostresi. Navedel je, da je bil njegov ded duševno bolan. Omenil je tudi, da je zahajal k psihijatri dr. Robidi.

Pozamejni slučajev se obtoženec ni spomnil, pač pa ni nicesar tažil ter dejal, da pričam verjame.

Veselje je zavladalo v Izraelu, ko je obdolženec zastopnik jel deliti ouskodovanec stotake.

Težko preizkušnjo so prestali očetejo posrotinci, saj so morali odgovoriti na pet vprašanj.

Pa se je oglasil zagovornik dr. Fran Novak, ki je govoril tako vzhoden, da je načrival najboljši vtip na vse navzoče.

Porotniki so vprašanje o krvidi zaničili in Janez Selan je bil oproščen.

Pa so tudi poslušalci dali svoj glas — plasko so kot za stavo. Uboga Selanka, ki je med razpravo samo plakala, je solznih oči poljubila zagovorniku roko, a Janez se je zahvalil porotnikom. Dejjal je, da pač ne najde prave besede, porotniki so mu priznali kimali. Občinstvo je silko k prednjemu vhodu, kjer je odhajal oproščeni, samo da je bilo bližje njemu, ki ga je nehotje vzljubila. Oprostila razsodba je na pravila na javnost najboljši vtip. — Razprava se je zavlekla do 22.45.

ljal, naposled se je pa tudi njegov obraz zresnil.

IZ OBDOLŽENCEVAGA ZAGOVORA.

— Ali ste krivi ali ner?

— Jaž? — Ne!

Vaša izobražba?

— Izobražba? Izrazedna ljudska šola.

— A jezikov? Govorim slovenščino in srbo-

ravščino, dobro pa razume nemščino, pa tudi polščino, češčino in bolgarsčino.

— Kako ste mogli zati tako daleč?

— Nikamot nisem začel. Vse svoje izvajanje sem bil pošten in posten ostanek. Priznam, da me je izguba moje vlogi 32.500 Din v Peskovih hranilnicah popoloma zbegala. Moji občutljivi živeti so izgubili svoje notranje ravnovesje in klond sem duhom.

— Kako ste živel v mladosti?

— Podeloval sem hišo Bratu in sestri sem imel izplačati po 500 Din. Ker sem pa spoznal, da bi bilo krivljo pri tej valuti plačati take nizke zneske, sem sam zviral njuno dovoljeno na 12.500 Din. Še kar deček sem čutil v sebi tajno sigo po izpolnjevanju. Sledil sem ji. Jel sem naročati knjige. Kar sem prebral, vse sem pojmoval, moje znanje le sto v klasi. Seznanil sem se z astronomijo, kemijo, seveda tudi z geometrijo in aritmetiko. Vzljubil sem geologijo in tudi filozofijo. A najdražje mi je bilo risanje. Tudi pri voljkih so spoznali moj talent in me sili, načim pa ostanem, pa mi je bilo dražje mirno družinsko življenje. Imel sem pač svojo ženko in dva ljubka otročka.

— Kak je bilo potem, ko ste zvedeli, da ste izgubili pri Pesku denar?

— Z izgubo tega denara sem izgubil tudi svojo razsodnost, vse mi je odpadel, vsega se spominjam.

— Kaj pa ponarejeni bankovci?

— Opalogni sem kupil, da bi razmnoževal razne letake. Letak sem tudi naredil z napisom: »Zrno do zrna pogača, kamen na kamen palča!«

Pozneje sem v svoji depresiji napisal obrežel.</p